

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

Ébredés.

Az álom, bármi szép, nem öntudatos funkció, mi haszonnal se jár, csak arra alkalmas, hogy a valót elhazudja, ha ezt nem teszi, a csalódás keserűségét kelti az ébredésben. Mi álomból kelünk fel, de az ébredés úgy látszik elfeledtetni a csalódásokat, mert tette, vérfrissítő tette ébredünk.

Székesfejérvárott folyt le a napokban a legény-egyletek első szabályszerű kongresszusa. A sok jó akaratot, melylyel a szent ügyet felkarolták az egybegyűltek, örömmel láttuk. A tanácskozás menete azt a benyomást tette ránk, mint egy épületen dolgozó száz munkás lázas iparkodása, mikor egy-egy szakadózó nyílást kell betömnie, de a sok anyagból tíz tárgyat is kezébe kap, hogy megtalálja a legalkalmasabbat. A legnagyobb elismerés legyen a jutalom ezért a sok nemes buzgóságért! Mi azonban e pillanatban úgy vagyunk, mint a ki mély kutató ásva száz méternyire akar furni s egy napi munkájára tiszta forrás fakad az üreg oldalából. Kerestünk s egyszerre oly kincse bukantunk, a mit keresni még most alig mertünk volna.

Pintér Károly ozorai plebános az eszközök keresésében ejtette ki a szót: *A szemináriumokban szociális kurzusok tar-*

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Nyári este.

*Szép nyári est. Csendes a táj.
Szöke Tisza partján állok.
Minden csendes s nem tudom mért,
Elfognak borongós álmok.
Leszállt már az alkonyulat,
Szétfolytak a tünde árnyak,
A víz színén kis tündérek
Babonázó táncot járnak.
Távolabb a viének fodra,
Szél hogy csapja, meg-megcsillan,
Szól a pásztor furulyája,
Hő szerelem rezg a dalban.
Esti szellő sóhajtvá kél,
Leborul az éjnek fátyla;
Elmosódik, egybeolvad
A vidéknek fénye, árnya.
Minden nyugszik, de szívemben
Bús sejtelmek, gondok kelnek:
Csalódott szív, fájó seb*

tása volna szükséges. Tudjuk mi azt, hogy mennyire szükséges! de a kérdések kérdése az, hogyan fog ez az óriási szükség kielégítésre találni, hogy hogyan valósítsuk azt meg?

A legilletékesebb, a legtekintélyesebb ajakról vettük a feleletet a nagy kérdésre, oly választ, melynek magyarázatra további tárgyalásra alig van szüksége. A gyűlést vezető díszelnök dr. Steiner megyés Püspök Urunk Ó Méltósága nyíltan, világosan szólott: *A koronákon forduljon a papság püspökéhez, s kérje a szociális kurzusok életbe léptetését.*

Ó Méltóságának ezen kijelentése oly természeti, melyet mindnyájan, kik azt hallottuk, vagy bármi módon tudomásul vettük, egyenes parancsnak tekinthetjük, azoknak pedig, kik a fennnevezett kongresszus hivatalos tagjai voltak, kötelességük, hogy annak tekintsék.

Kérjük is őket összesen és egyenként, hogy a legközelebb tartandó őszi papi gyűléseken ezen nagy horderejű dolgot szóvá tegyék minden megyében, s rövidesen keressék meg az alkalmas időt, és módot, hogy a tél folyamán a kurzusok a lehetséges számban megtartassanak. Mi fejérmegyeiek a díszelnök ur Ó Méltósága lángbuzgalma által oly kellemes helyzetbe jutottunk, — mint kijelentése igazolja, — hogy a kurzusok megtartása iránt nem

Irt, balzsamot hol keressek?

Elfedi az éj a multat,

Eltemeti sötét árnya.

Álmaozom, két kezemet

Dobogó szívemre zárva.

K—y.

A válópör vége.

Irt: Kincs István.

Be se várta a hivatalos időt, kora hajnalban ott koczogott már Földesi Lőrincz fiskális háza előtt. Nyomkodta a villanyos csemettyű fehér gombját, hogy az ügyvéd azt a sok zakatolást elunva, elvégre mérgesen kiugrott az ágyból.

— Nézzetek meg — szólott oda a cselédeknek — bizonyosan a feleségem lesz; azt küldték vissza fürdőről a doktorok.

Pedig dehogyan küldték. Nem, csak egy gatyás ember álldogált összekerítve türelmetlenségben valamennyi fiskális jó dolgát, ki még akkor is aluszik, mikoron a nap már harminez arasszal fölkapaszkodott a keleti égen. Meglátzik rajta, hogy keveset veszekedik a feleségével. Mert hát ő a felesége ügyében jött. A

kérvényeztünk kell, hanem fiii hálánknak, örömünknek kell kifejezést adnunk.

A munka megkezdéséhez nálunk csak annak előrajza, programja szükséges. Meghatározni az időt, s oda fordulni azokhoz, kik a kurzuson szakelőadásokra vállalkoznak. Ezekben sincs hiány. Hála Isten! van e téren oly kiemelkedő nagy alakunk, ki eszével szívvel élénk állhat, kit mienknek mondhatunk: Zichy János gróf, ki sohase késett, ha munkás kezére szorultunk. Hogy egy ily kurzus, mely nappal a vezetésre hivatottakat fogja a szükséges eszmék és ismeretekre kioktatni, este pedig a nép előtt rendez egy nyílt, szabad előadást, — hogy minő erkölcsi súlylyal fog birni, mindenki megértheti.

Ha ébredés ez, — mi úgy vagyunk meggyőződve — vissza ne essünk az álomba, mely hazug képekben keres szórakozást, hanem álljunk talpra, mozdítsuk meg a rég dermedésben fekvő erőket. A mozdulatlanság a halál, a mozgás, a tett, az élet jele.

— *Meghívó.* Az érsekújvári választókerület lelkes polgárai *Érsekújvárott* 1899. szeptember 3-án, vasárnap d. e. fél 11 órakor a Kossuth Lajos- és a Deák-téren (azelőtt Nagy-Piacz és Kis-Piacz) *néppárti népgyűlést* fognak tartani a következő tárgysorozattal: Magyar nyelven: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: Zichy Nándor gróf. 2. egyházközpontokról. Tartja: Dr Kovács Pál,

miatt nem tudott aludni egész éjszaka, ez is vadította el a háztól még éjjel után. Azt jött most elpanaszolni az ügyvédeknek amgy melegben.

Először szépen megkövette Földesi Lőrinczet, a tekintetes fiskális urat, a miért háborgatja, de hát Isten látja lelkét, avval az asszonyval nem lehet már tovább kiállani. Az ördögök jobban összeférnek a pokolban, mintők a házassági szent igében.

— Mondjon annak okáért valamit, fiskális ur — végezte Jakab Ferkó a maga panaszát.

— De mi az Isten esodáját mondjak? — pattant föl bosszusan az ügyvéd.

— Hát a mivel biztasson . . . vélekedett a paraszt.

— Mire biztassam? — tette föl a kérdést az ügyvéd — azaz vagy úgy, no hát igenis mondok valamit.

— Hallom már.

— Először is azt mondom, hogy kend erős ember.

— Azt már mások is mondták.

— Fél kézzel megbirna egy mérő buzát. Többet is. Mikor Königrécznél szaladtunk, egymagam buztam az ágyut, talán ugys is volt az egyetlen, mit megmentettünk. Azért is

Rendkívüli olcsó árakért szerezheti be a t. közönség **STEININGER SÁNDOR** divat-, vászon- és fehérnemű üzletében, a legdivatosabb tavaszi és nyári szöveteiket és mosó kelméket, általánosan elismert jó hírnevű gyárosok készítette vásznak, schiffonok és fehérneműeket, szőnyegeket, csipke és szövetszőnyegöket, stb. efféle csikkeket. Delént gyönyörű mintákban 38 kr-ért méterenként kapható **Steininger Sándor Székesfejérvár, Nádor-utca 2. szám** tejes-köz sarkán levő üzletében.

186. — 51.

Mai lapunk 4 oldal.

sáért! Hány millió szív fog ott legalább egy üdvözléget rebegni az elhunyt jószágos királyné örök üdvösségeért, s hány áldozati szív fogja ott érette bemutatni az Ur Jézus által rendelt szentséges áldozatot! Hány millió szív fog ott hűségesen imádkozni apostoli királyunk örök és ideiglenes üdvéért, s édes hazáknak jólétéért! Menynyi szent malaszt, mennyi szent áldás fog kiáradni ama templomból édes hazánkra s széles e világra.

Aldassék vég nélkül s dicsőítessék a legfelségesebb Oltáriszentség!

UJDONSÁGOK.

Papi lelki gyakorlatok. A székesfejérvári egyházmegye papsága, élén Főpásztorával, tegnap kezdte meg szokásos évi szent gyakorlatait a szemináriumi templomban Temcsányi Lajos jézustársasági atya vezetése mellett. A szent gyakorlatok, melyeken a városi és vidéki papságból mintegy ötvenen vesznek részt. három napig tartanak és pénteken reggel ünnepélyes szent áldozással érnek véget.

Szerkesztőnk gyászja. Lapunk fellegős szerkesztőjét, *Chay* Antalt súlyos csapás érte. Édesatyja, csófi *Chay* József, tegnap délben rövid szenvedés után, nyolczvan éves korában a vasmegyei *Nagy Serevényben* meghalt. Szerkesztőnkét táviratilag értesítették a fájdalmas gyászról, mire tegnap este haza utazott. A boldogult temetése ma délután ment végbe. Legyen része a túlvilágon az igazak örök világossága, a mélyen sujtott fiúnak pedig szolgáljon vigasztalására a mi úszinte szeretetünk, melylyel gyászában osztozunk.

Nevezetes évforduló. F. évi szeptember 5-én lesz 50 éve annak, hogy *Vértes-Boglárnak* egykori példás életű lelkipásztorát, népének hűséges atyját *Streith Miklóst* a gyűlölködő árulás az ellenség által a budapesti Újépületben kivégeztette. A csákvári esperesi kerület egykori tagja iránt érzett benső kegyeletét legalább némileg kifejezni óhajtván, őszi kerületi gyűlést *Vértes-Bogláron* fogja megtartani, a midőn a hazaszeretet boldogult hőségének lelke üdvéért ünnepélyes gyászmeze fog az Urnak bemutatni.

Honvédségünk e hó 25-én reggel öt órakor indult el városunkból a rendes őszi gyakorlatra. Még az nap a veszprémmegyei *Berhidára* érkeztek, a hol a veszprémiekkel találkozza meg is vívták az első nem véres, csupán izzadságos ütközetet. Az ezred a vasárnap éjszakát *Rátóton* töltötte, tegnap pedig Veszprémbe mentek, honnan 31-én indulnak tovább a *csóthi* hadgyakorlatra, melyen Ő Felsége is jelen lesz.

Beiratások. A városi községi elemi népiskolákba az 1899/900. tanévre a tanuló felvétele f. évi szeptember 1-től bezárólag szept. 3-ig, mindenkor reggeli 8 órától 12 óráig történik. A beírás napjain d. u. 2 órakor pótló- és javító vizsgálatok tartatnak. Szeptember 4-én reggel 9 órakor a székesfejérvári szent Sebestyén templomban ünnepélyes Veni Samte lesz; utána osztályrendezés, 5-én pedig már megkezdődnek a rendes előadások. Tájékoztásul még megemlítjük, hogy a jelzett időn belül be nem iratkozottak névjegyzéke áttétetik a rendőrséghez, ugyancsak később, a tanév folyamán a mulasztók névjegyzéke kéthetenként szintén betérjesztetik a rendőrséghez szülőik vagy gyámjaik megintése, illetve megbüntetése végett.

Az *iparos tanuló* beírása szeptember 5-án és 8-án délután 2 órától 5-ig fog az ipariszkola földszinti osztályaiban eszközöltetni. Az előadások szept. 9-én délután 5 órakor kezdődnek. A

hitoktatás az eddigi rendes tanórákon túl, heti 1 órával kötelező. Az ács- és kőműves tanulók büllön tanfolyamában, hova a cserepes, kőfaragó, kövező, mázoló szobafestő és keményseprő tanoncok is tartoznak, a beírások f. évi október hó 29-án és november 1-én d. u. 2 órakor történnek, előadásai pedig november 2-án d. e. 9 órakor kezdetnek meg. Az iparossegédek továbbképző szakrajz-tanfolyamába szeptember hóban kell beiratkozni az ipariszkola igazgatójánál, jelentkezni lehet vasárnaponként d. e. 11—12-ig. Ezen tanfolyam f. évi október 17-én este fél 8 órakor nyílik meg; a rajzórák pedig minden kedd és pénteken este fél 8 órától fél 10-ig tartanak az ipartestület nagytermében (Jókai-utca, 20. sz.).

Nagy tűz a Pénzverő-tanyán. Tegnap este 1/2 8 órakor az olaj-utcai iskolából tüzet jeleztek a központi őrségre, honnan a gyorsan összesietett tűzoltóság egy feckendővel s a szükséges szerekkel kivonult az olaj-utczába. Itt tudták meg, hogy a tűz az *Antal* József városi bizottsági tag tulajdonát képező Pénzverő tanyán pusztít, mely a várostól körülbelül egy órányira fekszik. Nyomban odahajtottak és a *Godl* Károly műhelymérnök vezetése alatt szintén kivonult vasuti tűzoltósággal együtt az oltáshoz fogtak. Egy óriási árpaasztag égett a tanyán, melyben a tulajdonos állítasa szerint 1000 kereszt árpa volt., azonban megmenteni már semmit sem lehetett. A tűz még délután 4 óra előtt keletkezett, valószínűleg a működésben levő gőzcséplőgép által, mely szintén elpusztult. Mindenesetre különös, hogy a tűzoltóságot a tűz kiütése után teljes négy órával később értesítették, mikor a mentésre már gondolni sem lehetett, annál is inkább, mivel a tanyán levő kut kiszáradva levén, nagy távolságról kellett a vizet lajtokkal odahordani. A tűzoltóság reggeli 3 óráig dolgozott. A tulajdonos és a gépész összes kára 6700 forint, mely azonban valószínűleg megtérül a biztosítás által.

Agrima nem jön. A multkor megirtuk, hogy *Agrima* Gyula vívomester a jövő hónap elején Székesfejérváron vívó tanfolyamot rendez. Tegnap levelet kaptunk Agrimától, melyben írja, hogy egyik fia halála miatt ígéretét most nem teljesítheti, így tehát az érdekesnek ígérkezett tanfolyam egyelőre elmarad.

Elfogott család. E hó 22-én egy nem épen a legújabb divat szerint öltözött alak állított be az *alsóthi* udvar titkári irodájába. Az idegen *Vas* Pálnak nevezte magát és könyöradományt kért a királycsépi görög keleti hitközség által építendő templomra. A főhercegi titkárnja egy a gyűjtőivet, mint az atyaftt igen gyanusnak találta, azért telefonon értesítette a dologról az alsóthi csendőrőrsöt. A nyájas idegen azonban megérezte a sáfrány illatot és irományai hátrahagyásával elmenekült a kastélyból. A faluból már nem sikerült ellállania, mert a csendőrök elfogták. A kihallgatásnál *Weiss* Izraelnek mondta magát és töredelmesen beismerte, hogy összes okmányai hamisak. Budapesten, *Alesuthon* és *Bicskén* összesen már 52 frt 85 krt gyűjtött a nem létező templomra, illetve saját céljaira, melyből a megmozdításnál csak 2 frt 90 krt találtak nála, a többi elköltötte. A további nyomozás folyamán kiderült, hogy a család egy 10 tagból álló bandának egyik nevezetes tagja, a mely banda ezidőszent az ország különböző vidékein működik. A jeles társaság e hó 31-ére közös találkozóra szándékozott egybegyűlni a fővárosban, hogy a zsákmányon megosztozzanak s a további haditervet megbeszéljék. Ezek után remélhető, hogy akkor valamennyiüket elcsipik. A most rajtvesztett *Weiss* Izrael általánban *Friedmann* Sá-

muel néven ismerik és már két évet fegyházban töltött hasonló csaláokért. Az állítólag *iváncsai* születésű hitsorsost átadták a *vaáli* királyi járásbírósnak.

Az adófelvétel határideje. A gazdaközönség, főleg a kisgazdák, már évek óta panaszkodnak a miatt a rendszer miatt, hogy adójukat augusztus 15-ikéig feltétlenül be kell fizetniük, különben végrehajtást vezetnek ellenük. A pénzügyminiszter ugyan néha fölfüggeszti bizonyos időre és bizonyos helyre a végrehajtást, de az általánosságban nem segít. Így a gazda vagy kénytel n az árverési költségek terhe mellett halasztani a fizetést, vagy pedig a gabonáját rögtön az aratás után a piacra dobni, amivel előmozdítja a gabona árának csökkentésére irányuló spekulációkat. *Lukács* László pénzügyminiszter ismeri ezt a bajt és elhatározta, hogy segíteni fog rajta. Egyelőre a miniszteriumban behatóan tanulmányoztatja, hogy milyen módozatok mellett lehetne az adófelvétel határidejét későbbre kitolni. Ha a megfelelő módozatokat megállapítják, úgy a miniszter a jövő esztendőre az előbb említett értelembe megteszi a szükséges intézkedéseket.

Nagy tűz Zámolyon. *Zámolyon* folyó hó 26-án déltájban, állítólag kis gyermekek vigyázatlansága következtében, *Posztl* József házában tűz ütött ki, a mely az erősen fújó szél által észlelve csakhamar a közeli fazekas-utczában *Kremmer* Ferencz, *Elek* István, *Schlösszer* Konrád és *Csiri* József házaiba is bele kapott. Innen a tűz az *Öreg-utczára* csapott át, a hol *Heicman* Antal, *Pintér* István, *Kaiser* Minály, *Posztl* Sándor, *Kopkó* István és *Hajnal* Pál házaikat hamvasztotta el a pusztító tűz. A három utcasoron dühöngő vész az egész ugnyevett *Alszeget* eléggéssel fenyegette. A helybeli tűzoltókön kívül megjelentek még a *csákvári* tűzoltók két feckendővel *Goldschmid* József tűzoltóparancsnok vezetése alatt, továbbá a *pátkai, gánthi, csákerényi* és *lovasberényi* tűzoltók, a kiknek nagy erőfeszítésbe került a tűz lokalizálása. A tiz lakóházon kívül elégett 13 melléképület, 19 kazal, 1 zabasztag, 1 drb. sertés, 2 drb. szamar, 1 méhes, számos baromfi és sok szemes gabona. Az összes kár jóval meghaladja a 6000 frtot.

A szállóhelyközség közgyűlése, mely a mult vasárnapra volt kitüzve bizonytalan időre halasztatott, mert a tagok ezuttal oly csekély számban jelentek meg, hogy a gyűlést megtartani nem lehetett.

A Bertalanai vásár, mely a szent István ünnep miatt 27-ére halasztatott, még közepének sem volt mondható, legfőképpen a csálók és zsebmetszők lehettek az eredménytelenség megelődve, kik rendkívüli igyekezett-¹ „dolgoztak.” Többek között *Buzsáki* Imre *sakcsi* polgártársat csapta be alaposan egy három tagból álló kompánia. *Buzsáki* egy szép pej kanczát árulgatott, melyet a jeles társaság oly módon vett meg tőle, hogy cserébe adta érte a maga fejéjét, mely testvérek között sem ért meg 30 forintot, de az atyafit egyszerűen elkápráztatták azzal az ígérettel, hogy ezt holmi formáságok elintézése után 260 forintért visszaveszik. Míg azonban ő a passzus dolgában járt, a gézengúzok a 180 forintos lovat szépen elvezették, azonkívül a töle kicsalt 5 forint foglalót is elvették. Hasonló módon szedték rá *Arki* János tabajdi lakost is, kinek lovat egy magát *Dvoracsó* Annának nevező asszony 300 frtban kialkudta. A lovat, mely *Arki* ipáé, *Acsai* József volt, annak rendje szerint át is iratták. Mire *Arki* a czédulánából kijött, se lovat, se a vevőket nem találta, hanem e helyett a család egy kevésbé értékes sárgát hagytak ott, melyet bujában egy cigányának adott el 65 forintért. A 235 frt különbözeten pedig már akár ostorral is ütheti a nyomát. — Ugyancsak a lóvásárban egy komoly szerencsétlenség is történt 27-én reggel. *Csáder* József lovasberényi lakost az egyik korlát mellett *Werner* Ferencz budapesti lókereskedő

